

HLAVA V

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ O NĚKTERÝCH POVINNÝCH OSOBÁCH

§ 25

Zvláštní ustanovení o úvěrových a finančních institucích

(1) Úvěrová nebo finanční instituce nesmí vstoupit do korespondenčního vztahu se zahraniční úvěrovou, finanční nebo obdobnou institucí (dále jen „respondenční instituce“),

- a) která je zapsána do obchodního nebo obdobného rejstříku v zemi, v níž není fyzicky přítomna ani se zde nenachází její skutečné vedení, a která není přiřčena k žádné regulované finanční skupině,
- b) o níž je jí známo, že umožňuje využívání svých účtů institucí uvedenou v písmenu a), nebo
- c) která neuplatňuje opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu alespoň rovnocenná požadavkům práva Evropské unie¹⁾, a pokud již do takového vztahu vstoupila, musí jej ukončit v době co nejkratší.

(2) Úvěrová nebo finanční instituce před navázáním korespondenčního vztahu s respondenční institucí

- a) shromáždí dostatek informací o respondenční instituci a povaze jejího podnikání a dalších rizikových faktorech,
- b) z veřejně dostupných informací zjistí, jaká je kvalita dohledu, kterému respondenční instituce podléhá, a zda vůči ní nebylo vedeno šetření nebo řízení v souvislosti s porušením opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu,
- c) zjistí a zhodnotí opatření prováděná respondenční institucí proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, včetně způsobu a kvality provádění identifikace a kontroly klienta a schopnosti poskytnout tyto informace na vyžádání, a to zejména ve vztahu k průběžným účtům, jakož i schopnosti poskytování informací o plátcích a příjemcích při převodech peněžních prostředků,
- d) určí a zaznamená rozdělení povinností a odpovědností souvisejících s korespondenčním vztahem z hlediska uplatňování opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu mezi touto úvěrovou nebo finanční institucí a respondenční institucí.

(3) K navázání korespondenčního vztahu musí vydat souhlas statutární orgán úvěrové nebo finanční instituce nebo vedoucí pobočky zahraniční úvěrové nebo finanční instituce působící na území České republiky.

(4) Úvěrová nebo finanční instituce průběžně aktualizuje informace získané podle odstavce 2. Představuje-li korespondenční vztah zvýšené riziko legalizace výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, upraví úvěrová nebo finanční instituce jeho podmínky anebo ho ukončí.

(5) Práva a povinnosti, které tento zákon stanoví pro úvěrové instituce, se vztahují i na Českou národní banku při vedení účtů a poskytování dalších bankovních služeb.

(6) K postoupení plnění ze životního pojištění na politicky exponovanou osobu, u které je zjištěno zvýšené riziko zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu, musí vydat souhlas statutární orgán příslušné pojišťovny nebo zaměstnanec jím pověřený k řízení v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, který je dostatečně obeznamen s riziky v této oblasti a který má dostatečné postavení k tomu, aby přijímal rozhodnutí k řízení těchto rizik.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k prání peněz a financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k prání peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1153 ze dne 20. června 2019 o stanovení pravidel usnadňujících používání finančních a dalších informací k prevenci, odhalování, vyšetřování či stíhání určitých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady 2000/642/SVV.

K § 25

Ustanovení reaguje na čl. 52 odst. 4 Úmluvy OSN proti korupci přijaté 31. 10. 2003 v New Yorku (sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 105/2013 Sb. m. s.). Každý smluvní stát je podle tohoto článku povinen zavádět přiměřená a účinná opatření k tomu, aby za pomoci svých regulačních orgánů a orgánů bank předešel zřizování bank, jež neprovozují činnost a nejsou přičleněny k regulované finanční skupině. Smluvní strany mohou kromě toho zvážit přijetí požadavku, aby jejich finanční instituce odmítaly vstupovat do korespondenčních bankovních vztahů s takovými institucemi nebo v nich pokračovat, a zabránily navazování vztahů se zahraničními finančními institucemi, jež umožňují, aby jejich účty využívaly banky, které neprovozují žádnou činnost, a které nejsou přičleněny k regulované finanční skupině. Základem komentovaného ustanovení je také čl. 24 a čl. 19 AML směrnice a dále doporučení FATF č. 13.

Korespondenčním vztahem se ve smyslu doporučení FATF č. 13 a související definice pojmu (doporučení FATF č. 13) rozumí poskytování bankovních služeb jednou bankou druhé bance. Pojem je dále rozveden v čl. 3 odst. 8 písm. a) AML směrnice v tom smyslu, že se jedná mimo jiné o poskytování běžného nebo jiného závazkového účtu a souvisejících služeb, jako je řízení hotovosti, mezinárodní převody finančních prostředků, zúčtování šeků, průběžné korespondenční účty a devizové služby. Podle čl. 3 odst. 8 písm. b) AML směrnice se rovněž jedná nejen o vztahy mezi úvěrovými institucemi, ale i mezi jakýmkoliv finančními institucemi a úvěrovými institucemi, nebo dokonce mezi finančními institucemi navzájem, v nichž jsou korespondenční institucí respondenční institucí poskytovány obdobné služby jako bankovní služby, včetně vztahů vytvořených za účelem transakcí s cennými papíry a převodu finančních prostředků.

Z uvedeného důvodu lze dovozovat, že toto ustanovení má mnohem širší záběr než jen korespondenční vztahy mezi bankami a zahrnuje jakékoliv vztahy mezi osobou uvedenou v § 2 odst. 1 písm. a) a b) AMLZ a jinou osobou, která poskytuje jakékoliv služby v zahraničí, jež by ji jinak v České republice kvalifikovaly jako finanční nebo úvěrovou instituci, případně která uskutečňuje jiné obdobné činnosti, jež nelze přísně podřadit pod

výčet uvedený v odstavci 1 písm. a) nebo b) komentovaného ustanovení. Korespondenční vztah pro účely AMLZ je definován v jeho § 4 odst. 7.

Posouzení, zdali se v konkrétním případě jedná o korespondenční vztah, bude záviset na konkrétních okolnostech. Mělo by se ale jednat o případy, kdy na základě takového vztahu bude docházet k činnostem popsaným výše, ne k jakékoliv komunikaci mezi těmito subjekty. Pokud např. půjde o avizovaný akreditiv, jehož účelem bude, aby banka beneficianta beneficiantovi oznámila existenci akreditivu, který sama prověří, a nevznikne jí z takového oznámení žádná povinnost, nebude se jednat o navázání korespondenčního vztahu mezi bankami.

Povinnosti podle tohoto ustanovení musí povinná osoba plnit nejen při navázání korespondenčního vztahu, ale i v průběhu jeho existence, a to v souladu s příslušnými riziky, která s ohledem na teritoriální a věcné aspekty tohoto vztahu (resp. podle toho, co je jeho předmětem), existují. Součástí hodnocení rizik podle § 21a AMLZ a vnitřního systému zásad podle § 21 AMLZ by tak mělo být zohlednění těchto korespondenčních vztahů a postupů povinné osoby ohledně nich.

Toto ustanovení reflektuje nedávné skandály související s využíváním korespondenčních bank, jako např. tzv. Estonská kauza Danske Bank (viz další zdroje níže).

K odst. 1

První odstavce komentovaného ustanovení navazuje na čl. 24 AML směrnice. Vyplývá z něj, že povinná osoba je povinna průběžně provádět test způsobilosti korespondenční instituce ve smyslu požadavků dle písmen a) až c) tohoto odstavce. Za účelem tohoto testování (ať již před navázáním korespondenčního vztahu, či v jeho průběhu) musí povinná osoba přijmout vhodná opatření, a to zřejmě zejména ve smyslu § 21 a § 21a AMLZ. Obsah těchto opatření se bude lišit v závislosti na transakcích, které jsou předmětem vztahu, na zemi, ve které korespondenční instituce (zdánlivě) působí, jakož i na jiných okolnostech. Korespondenční instituce navíc bude považována za klienta, neboť s ní povinná osoba provádí obchod, resp. vstupuje do obchodního vztahu, a proto musí splnit všechny povinnosti dle AMLZ s tím spojené (identifikaci, případně kontrolu atd.). Opatření by měla zahrnovat i periodicitu, v jaké má docházet k ověřování.

Při zavádění, uplatňování a případné aktualizaci těchto opatření musí povinná osoba vycházet ze skutečností a informací, které zjistí postupem podle odstavce 2 komentovaného ustanovení.

Nebude-li povinná osoba schopna ověřit způsobilost korespondenční instituce, lze se domnívat, že taková instituce by měla být považována za nezpůsobilou a tuzemská povinná osoba by s ní měla ukončit své korespondenční vztahy.

V případě, že povinná osoba má navázaný korespondenční vztah s vícero subjekty náležícími do jedné skupiny, měla by výše uvedenou povinnost dodržovat ve vztahu ke každé společnosti/pobočce zvlášť.

K odst. 2

Účelem povinností podle tohoto odstavce, který vychází z čl. 19 a čl. 13 AML směrnice, je získat informace pro účely plnění povinností podle odstavce 1 komentovaného ustanovení. Rozsah přezkumu je nastaven dostatečně obecně tak, aby povinná osoba byla při jeho provádění povinna zohlednit i výsledky svého hodnocení rizik a také postupy uplatňované v rámci systému vnitřních zásad.

S ohledem na výklad uvedený k odstavci 1 lze dovozovat, že povinnosti popsané v tomto odstavci musí povinná osoba plnit nejen před navazováním korespondenčního vztahu, nýbrž i po něm, a to průběžně v rozsahu, v jakém to bude potřebné pro plnění povinností uvedených v odstavci 1 komentovaného ustanovení.

Povinnosti povinné osoby zahrnují i zjišťování z veřejných zdrojů (sdělovací prostředky, sdělení orgánů veřejné správy apod.), zda vůči responzenční instituci nebylo vedeno šetření nebo řízení v souvislosti s porušením AML/CFT. Nastavení povinností a odpovědnosti v rámci korespondenčního vztahu musí být jasně určeno a zaznamenáno; odstavec 2 komentovaného ustanovení je převzat z vyhlášky č. 67/2018 Sb., která nedopadá na všechny úvěrové a finanční instituce.

K odst. 3

Povinnost získat předchozí souhlas statutárního orgánu nebo vedoucího pobočky povinné osoby se vztahuje na případy, kdy dochází k navázání korespondenčního vztahu. Tento souhlas musí být dostatečně určitý a musí popisovat, co bude jeho předmětem. Případné rozšíření rozsahu korespondenčního vztahu tak bude podléhat novému souhlasu.

Z použití spojky „nebo“ mezi pojmy statutárního orgánu a vedoucího pobočky zahraniční osoby působící v České republice lze dovozovat, že v případě pobočky zahraniční osoby stačí souhlas statutárního orgánu; je-li udělen, není již potřebný souhlas vedoucího pobočky.

Není vyloučeno, aby souhlas byl dán s navázáním korespondenčního vztahu s více subjekty současně; pokud by ale byl udělen definicí určité skupiny osob, bude se vztahovat pouze k těm subjektům a jejich pobočkám, které v době udělení souhlasu byly součástí takové skupiny. Dojde-li následně ke změnám v rámci skupiny, bude pro navázání korespondenčního vztahu s novými subjekty či pobočkami nutné udělení nového souhlasu.

K odst. 4

Jedná se o transpozici čl. 18a odst. 3 písm. e) AML směrnice. Účelem je požadavek, aby úvěrové a finanční instituce neustále monitorovaly rizika vyplývající z korespondenčních vztahů a případně, bude-li to nezbytné, aby je také ukončily.

K odst. 5

Při vedení účtů a poskytování dalších bankovních služeb (včetně např. zřizování korespondenčních vztahů), má povinnosti podle AMLZ i ČNB. Tím se ČNB dostává do zvláštního postavení; na jednu stranu je podle některých ustanovení osobou vykonávající dozor nad plněním povinností vyjmenovanými povinnými osobami, na druhé straně je sama povinna plnit některé povinnosti vztahující se na povinné osoby (viz zejména výkon správního dozoru podle § 35 AMLZ). Nad ČNB by tak v tomto případě měl pravděpodobně vykonávat dozor FAÚ.

K odst. 6

Odstavec 6 komentovaného ustanovení bylo původně součástí § 15 AMLZ, který řeší problematiku neuskutečnění obchodu. Nutnost souhlasu statutárního orgánu nebo jím pověřeného zaměstnance (patrně by se mělo jednat o pověřenou osobu ve smyslu § 22a AMLZ), nastane (na základě čl. 21 AML směrnice) v případě postoupení plnění (byť pouze částečného) ze životního pojištění, a to za předpokladu, že povinná osoba v rámci zesílené kontroly celého obchodního vztahu s PEP jako osobou oprávněnou ze životního pojištění

[§ 9 odst. 6 písm. c) bod 3 AMLZ], zaznamenává zvýšené riziko z hlediska zneužití pro praní peněz nebo financování terorismu.

Související ustanovení:

§ 2 odst. 1 písm. a) a b) – povinné osoby (úvěrová instituce a finanční instituce), § 21 – systém vnitřních zásad, § 21a – hodnocení rizik

Související předpisy:

čl. 52 odst. 4 Úmluvy OSN proti korupci

Literatura:

ONDRÁČKA, D., KAZDA, L. Potřebuje evropský štít proti praní peněz reformu? *Právní Rádce*. 2012, roč. 27, č. 2, s. 24–25.

Další zdroje:

Doporučení FATF č. 13.

Report on the Danish FSA's supervision of Danske Bank as regards the Estonia case. Dostupné z: https://www.dfsa.dk/~media/Nyhedscenter/2019/Report_on_the_Danish_FSAs_supervision_of_Danske-Bank_as_regards_the_Estonia_case-pdf.pdf?la=en.

§ 25a

Zvláštní ustanovení o zahraničních poskytovatelích platebních služeb

(1) Povinná osoba, která je zahraniční právnickou nebo fyzickou osobou oprávněnou k poskytování platebních služeb nebo vydávání elektronických peněz a která na území České republiky působí prostřednictvím provozovny, má povinnost určit ústřední kontaktní místo, pokud

- a) je splněna alespoň jedna z podmínek pro jeho určení podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího regulační technické normy týkající se kritérií pro určení ústředních kontaktních míst vydavatelů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb a pravidel pro činnost těchto ústředních kontaktních míst⁴²⁾ nebo
- b) tak rozhodne Česká národní banka na základě skutečnosti, že některá z provozoven povinné osoby představuje zvýšené riziko zneužití pro legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu a stanovení této povinnosti je přiměřené riziku, které představují tyto povinné osoby nebo jejich provozovny.

(2) Pokud jsou podmínky pro vydání rozhodnutí podle odstavce 1 písm. b) splněny u druhově určených osob, může Česká národní banka vydat namísto rozhodnutí opatření obecné povahy.

(3) Přestanou-li být plněny podmínky, na základě kterých byly rozhodnutí nebo opatření obecné povahy vydány, Česká národní banka rozhodnutí nebo opatření obecné povahy zruší.

(4) Činnost ústředních kontaktních míst povinné osoby vykonávají v rozsahu činnosti podle čl. 4 a čl. 6 odst. 1 přímo použitelného předpisu podle odstavce 1 písm. a).

⁴²⁾ Čl. 3 odst. 1 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/1108 ze dne 7. května 2018, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o regulační technické normy

týkající se kritérií pro určení ústředních kontaktních míst vydavatelů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb a pravidel pro činnost těchto ústředních kontaktních míst.

K § 25a

Ustanovení je transpozicí čl. 45 odst. 9 AML směrnice, která uvádí, že členské státy mohou vyžadovat, aby vydavatelé elektronických peněz (čl. 2 bod 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES o přístupu k činnosti institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES) a poskytovatelé platebních služeb (čl. 4 bod 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366/ES o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES), kteří jsou usazeni na jejich území v jiné formě než pobočka, a jejichž ústředí se nachází v jiném členském státě, určili na jejich území ústřední kontaktní místo, které bude jménem instituce zajišťovat dodržování pravidel v oblasti AML/CFT. Odstavec 11 čl. 45 AML směrnice pak zmocňuje Evropskou komisi k přijetí regulačních technických norem vypracovaných orgány dohledu členských států podle odstavce 10 AML směrnice.

Evropská komise přijala nařízení (EU) 2018/1108 kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o regulační technické normy týkající se kritérií pro určení ústředních kontaktních míst vydavatelů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb a pravidel pro činnost těchto ústředních kontaktních míst, které upravuje kritéria, za nichž je vhodné určit ústřední kontaktní místo, a pravidla týkající se funkcí ústředních kontaktních míst.

Členské státy tak mohou vyžadovat, aby bylo zřízeno ústřední kontaktní místo,

- a) je-li počet provozoven zahraničního subjektu alespoň 10,
- b) překročí-li kumulovaný objem distribuovaných a čerpaných elektronických peněz nebo kumulovaná hodnota platebních transakcí provedených těmito provozovny pravděpodobně 3 mil. EUR v účetním období, nebo byla daná částka překročena v předcházejícím účetním období,
- c) nebo hostitelskému státu nebyly předány informace nezbytné k posouzení, zda byla podmínka podle bodu a) nebo b) splněna. Navíc, nařízení umožňuje zřízení ústředního kontaktního místa i v jiných případech, je-li to přiměřené stupni rizika praní peněz nebo financování terorismu.

Nařízení (EU) 2018/1108 uvádí v preambuli, že každý členský stát stanoví, jestli mají mít ústřední kontaktní místa konkrétní formu nebo nikoliv. AMLZ žádnou takovou formu neuvádí. Z povahy věci by se mělo jednat o takový útvar, který je obeznámen s povinnostmi vyplývajícími z AMLZ, jakož i s problematikou uplatňování AML/CFT v České republice. Navíc, ač to AMLZ výslovně nestanoví, z textu AML směrnice (čl. 45 odst. 9) lze dovozovat, že ústřední kontaktní místo musí být umístěno na území České republiky. Současně by mělo být obsazeno osobami, které mluví v českém jazyce – jelikož mezi jeho základní funkce patří komunikace s FAÚ a jinými příslušnými veřejnými či státními orgány.

K odst. 1 a odst. 3

Ustanovení konkretizuje případy, kdy mají vydavatelé elektronických peněz (čl. 2 bod 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/110/ES o přístupu k činnosti

institucí elektronických peněz, o jejím výkonu a o obezřetnostním dohledu nad touto činností, o změně směrnic 2005/60/ES a 2006/48/ES a o zrušení směrnice 2000/46/ES) a poskytovatelé platebních služeb (čl. 4 bod 11 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2366/ES o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES), kteří jsou usazeni na území ČR, povinnost zřídit kontaktní místo: je-li splněna alespoň jedna z podmínek uvedená výše, nebo rozhodne-li tak ČNB na základě skutečnosti, že některá z provozoven povinné osoby představuje zvýšené riziko zneužití pro AML/CFT a stanovení této povinnosti je přiměřené riziku. Rozhodnutí ČNB musí být zrušeno, přestanou-li být plněny podmínky, na jejichž základy byla rozhodnutí / opatření obecné povahy přijata.

K odst. 2

Rozhodnutí České národní banky podle odstavce 1 komentovaného ustanovení může být přijato i formou opatření obecné povahy dle správního řádu.

K odst. 4

Rozsah činnosti ústředního kontaktního místa je uveden v čl. 4 nařízení (EU) 2018/1108. Jedná se zejména o usnadnění rozvoje a provádění strategií a postupů v rámci AML/CFT, dohlížení na dodržování požadavků v oblasti AML/CFT, informování ústředí povinné osoby o porušování předpisů nebo problémech souvisejících s jejich dodržováním, zajišťování nápravních opatření jménem povinné osoby, zajišťování školení, zastoupení povinné osoby v komunikaci s příslušnými orgány ČR, včetně FAÚ.

Související předpisy:

nařízení (EU) 2018/1108 kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o regulační technické normy týkající se kritérií pro určení ústředních kontaktních míst vydavatelů elektronických peněz a poskytovatelů platebních služeb a pravidel pro činnost těchto ústředních kontaktních míst.

§ 26

Zvláštní ustanovení o auditorech, účetních, soudních exekutorech a daňových poradcích

(1) Ustanovení § 15a, § 18 odst. 1, § 24 odst. 1 a § 24 odst. 3 a oprávnění Úřadu při správním dozoru nad plněním povinností stanovených tímto zákonem nebo v rámci řízení o přestupku požadovat poskytnutí informací se nevztahují na auditora, soudního exekutora nebo daňového poradce, pokud jde o informace, které získá od svého klienta nebo které získá o svém klientovi během zjišťování jeho právního postavení, během jeho zastupování v soudním řízení anebo v souvislosti s takovým řízením, včetně poradenství ohledně zahájení takového řízení nebo vyhnutí se takovému řízení, bez ohledu na to, zda jsou takové informace získány před tímto řízením, během něj nebo po něm.

(2) Má-li auditor, soudní exekutor nebo daňový poradce za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti nebo za účelem financování terorismu, odstavec 1 se nepoužije.

(3) Oznámení podle § 18 učiní

- a) auditor Komoře auditorů České republiky,
- b) soudní exekutor Exekutorské komoře České republiky,
- c) daňový poradce Komoře daňových poradců České republiky.

(4) Příslušná profesní komora oznámení přijaté podle odstavce 3 přezkoumá z hlediska, zda není v rozporu s odstavcem 1 nebo s § 18 odst. 1 a zda má všechny náležitosti stanovené tímto zákonem. Pokud oznámení náležitosti stanovené tímto zákonem nemá, příslušná profesní komora na to oznamovatele upozorní. Splňuje-li oznámení podmínky uvedené ve větě první, příslušná profesní komora postupuje tak, aby je předala Úřadu bez zbytečného odkladu, nejpozději do 7 kalendářních dnů ode dne zjištění podezřelého obchodu. Příslušná profesní komora předkládá Úřadu do konce prvního kalendářního měsíce následujícího po skončení kalendářního roku přehled o počtu oznámení o podezřelých obchodech, která v daném kalendářním roce obdržela, a počtu oznámení, která předala Úřadu. Tento přehled příslušná profesní komora ve stejné lhůtě zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup.

K § 26

Ustanovení § 26 a § 27 AMLZ upravuje zvláštní režim povinností povinných osob definovaných v § 2 odst. 1 písm. e) až g) AMLZ, s výjimkou účetních poradců, kteří byli z ustanovení vyňati, a tudíž se na ně tento zvláštní režim neuplatní.

Zatímco auditori a daňoví poradci jsou povinnými osobami vždy [§ 2 odst. 1 písm. e) AMLZ], soudní exekutor se stává povinnou osobou pouze v případě provádění další činnosti exekutora (§ 74 a násl. exekučního řádu) nebo při provádění úschovy peněz, cenných papírů nebo jiného majetku (§ 75 exekučního řádu).

Stanovení zvláštního režimu u těchto osob vyplývá z doporučení FATF č. 23, které uvádí, že určité vybrané profese by neměly být povinny oznamovat podezřelé transakce, pokud informaci získaly v podmínkách, kdy podléhají profesní mlčenlivosti nebo podléhají profesnímu tajemství. Tyto případy by přitom měly být definovány jednotlivými zeměmi. Příkladem zmíněným v tomto doporučení jsou případy, kdy profesionál zjišťuje právní situaci klienta nebo brání či zastupuje klienta v příslušném řízení.

Obdobnou úpravu obsahuje i čl. 14 odst. 4 a čl. 34 odst. 2 AML směrnice.

Auditor nebo daňový poradce není povinnou osobou, pokud vykonává svoji činnost v rámci zaměstnaneckého či jiného obdobného poměru pouze pro jeden subjekt (viz komentář k § 2).

V této souvislosti je nutno upozornit na rozdílnou míru možnosti zjistit podezřelý obchod při vykonávání jednotlivých profesí. Zatímco např. povinností auditorů je (zjednodušeně řečeno) ověření, jestli jsou záznamy společnosti věrným obrazem jejich činností, proto jsou jejich možnosti zjistit podezřelý obchod širší, daňový poradce bude mít jako podklad své práce hotové finanční výkazy, které již hloubkově neprověřuje.

Profese soudního exekutora je od výše uvedených profesí odlišná a podobá se více činností notáře a advokáta, kteří jsou kvalifikováni jako povinné osoby.

V této souvislosti je nutno zmínit novelu daňového řádu přijatou v rámci transpozice směrnice rady EU 2016/2258 (tzv. DAC 5). Podle § 57a daňového řádu je povinná osoba podle AMLZ povinna na vyžádání správce daně poskytnout tyto údaje nebo dokumenty:

- údaje získané při provádění identifikace klienta
- údaje získané při provádění kontroly klienta